

**Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-
2025**

za 2025 rok

Wydział Zdrowia

czerwiec 2026 roku

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, realizowany w 2025 roku został przyjęty Uchwałą Nr 917/LVI/2022 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 31 marca 2022 roku, określającą szczegółowe cele, metody i zadania w tym obszarze.

Realizacja zadań była opiniowana i koordynowana przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, składającą się z 14 członków, powołaną Zarządzeniem Nr 556 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 17 sierpnia 2023 roku z późniejszymi zmianami. Członkowie Komisji działali w trzech zespołach: zespole ds. kontroli, zespole ds. orzekania i zespole ds. profilaktyki. Ogółem odbyło się 26 posiedzeń Komisji w pełnym składzie oraz 223 posiedzenia zespołów. Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkowie otrzymali wynagrodzenie wraz z pochodnymi w wysokości 296 384,32 złote.

Realizując zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wskazujące na konieczność **zapewnienia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu**, podejmowane były działania zmniejszające degradację psychofizyczną osób uzależnionych i ich rodzin.

Zwiększając mieszkańcom dostępność do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych obejmujących przeciwdziałanie uzależnieniom, w ubiegłym roku na podstawie umów zawartych z Sosnowieckim Szpitalem Miejskim Sp. z o.o. w restrukturyzacji wdrożono dwa programy: jeden adresowany do osób dorosłych pn. „Program zwiększania dostępności do leczenia osób uzależnionych oraz wsparcia dla rodzin osób uzależnionych w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim sp. z o.o. w restrukturyzacji, Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w roku 2025” oraz drugi, dedykowany dzieciom i młodzieży pn. „Ja OK, Ty OK” - Profilaktyka zaburzeń osobowości adresowana do dzieci i młodzieży. Realizatorami powyższych programów było Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień, działające w strukturze organizacyjnej sosnowieckiego szpitala.

„Program zwiększania dostępności do leczenia osób uzależnionych oraz wsparcia dla rodzin osób uzależnionych w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim sp. z o.o. w restrukturyzacji, Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień w roku 2025” realizowany był w formie ambulatoryjnej i oddziału dziennego. Pacjenci korzystali ze świadczeń takich jak: porady kwalifikacyjno – motywacyjne i konsultacyjne, sesje wsparcia psychospołecznego, sesje psychoedukacji prozdrowotnej, sesje terapii pary/rodzinnej i sesje wsparcia dziennego (oddziału dziennego). Ogółem w ramach realizowanego programu przyjęto 761 osób, w tym do programu zakwalifikowano 374 mężczyzn i 387 kobiet. Po raz pierwszy zgłosiło się 537 osób, 224 osób kontynuowało terapię odwykową podjętą w latach poprzednich. W programie terapii odwykowej w ramach oddziału dziennego uczestniczyło w sumie 65 osób uzależnionych od alkoholu, spośród których 42 pacjentów ukończyło pełny cykl i kontynuowało leczenie w trybie ambulatoryjnym. Na realizację programu przeznaczono kwotę 950 000,00 złotych.

Program „Ja OK, Ty OK” - Profilaktyka zaburzeń osobowości adresowany do dzieci i młodzieży objął pomocą 106 osób, w tym 6 jako osoby bliskie. Grupa pacjentów z rozpoznaniem nadużywania to 34 osoby. Ze względu na wiek, w grupie dzieci/młodzieży 15 osób miało 7-12 lat, 74 osoby miały 13 – 18 lat, a 11 osób miało powyżej 18 lat. Pacjenci korzystali z takich form pomocy jak: porady kwalifikacyjno

- motywacyjne, psychospołeczne interwencje indywidualne, sesje wsparcia psychospołecznego, interwencje profilaktyczne, sesje psychoterapii rodzinnej. Spośród 72 pacjentów u 47 osób zdiagnozowano zaburzenia nadużywania zachowań w postaci nadmiernego korzystania z portali społecznościowych oraz gier komputerowych. Pozostałe 25 osób pochodziły z rodzin dysfunkcyjnych. Cennym elementem programu były konsultacje świadczone przez lekarza psychiatrę dziecięcego. Na realizację programu wydatkowano kwotę 140 000,00 złotych.

Konsekwentnie od lat trwa współpraca z placówkami leczenia odwykowego w systemie ambulatoryjnym, jak i stacjonarnym. Z leczenia niestacjonarnego w Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego Sp. z o.o. w restrukturyzacji skorzystało w sumie 910 osób uzależnionych, z tego 474 mężczyzn. 120 osób było hospitalizowanych w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim Sp. z o.o. w restrukturyzacji z tytułu choroby alkoholowej lub chorób współistniejących, będących następstwem choroby alkoholowej, w tym 24 kobiet i 96 mężczyzn. Odnotowano 18 zgonów z powodu choroby alkoholowej.

W 2025 roku leczenie w placówkach leczenia stacjonarnego podjęło łącznie 119 mieszkańców Sosnowca w tym:

- a) w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym SPZOZ w Rybniku przebywały 3 kobiety.
- b) w Centrum Psychiatrii w Katowicach, na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu, hospitalizowano 24 mężczyzn oraz 8 kobiet, natomiast w filii w Skoczowie – 2 mężczyzn.
- c) w Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Gorzycach przebywało 38 osób, w tym 4 kobiety.
- d) w Wojewódzkim Szpitalu Neuropsychiatrycznym w Lublińcu hospitalizowano 11 osób, w tym 1 kobietę.
- e) w Szpitalu Psychiatrycznym w Toszku przebywało 2 mężczyzn.
- f) na Oddziale Uzależnienia od Alkoholu Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach sp. z o.o. leczono 3 mężczyzn, a na Oddziale Psychiatrycznym z Poddziałem Detoksykacji Alkoholowej przebywały 3 kobiety.
- g) w Zagłębiowskim Szpitalu Klinicznym w Czeladzi hospitalizowano 33 osoby, w tym 5 kobiet.

Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Parzymiechach odmówił podania liczby mieszkańców objętych leczeniem odwykowym, z uwagi na duży zakres realizowanych obowiązków.

Przedstawione dane dotyczące liczby leczonych nie obrazują faktycznej skali problemu, gdyż znaczna część osób doznających zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu nie podejmuje leczenia lub podejmuje leczenie poza województwem śląskim.

W Centrum Zdrowia Dziecka i Rodziny im. Jana Pawła II w Sosnowcu Sp. z o.o. z powodu użycia substancji psychoaktywnych przez osoby nieletnie hospitalizowanych było w sumie 52 dzieci, będących mieszkańcami Sosnowca, z tego 13 dzieci po spożyciu alkoholu, a 39 po innych substancjach chemicznych.

W ramach wspierania działalności środowisk wzajemnej pomocy osób uzależnionych, na podstawie postępowania konkursowego, ogłoszonego zgodnie z ustawą o zdrowiu publicznym, w minionym roku zrealizowano pięć programów dla osób dorosłych z problemem alkoholowym i ich rodzin:

1. „Bądź sobą, nie ulegaj nałogom” – program Sosnowieckiego Stowarzyszenia Trzeźwościowego „Ad Astra”,
2. „Trzeźwa rodzina naszym celem” – program Sosnowieckiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Dromader”,
3. „Trzeźwość Radością Życia” – program Sosnowieckiego Stowarzyszenia Trzeźwościowego „Przebudzenie”,
4. „Trzeźwość krok do lepszego życia” – program Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Uwolnienie”.

Programy miały charakter informacyjny i edukacyjny, adresowany do członków stowarzyszeń, ich rodzin oraz do mieszkańców Sosnowca. Nadrzędnym celem wdrożonych programów była promocja trzeźwości, zachęcanie do podjęcia leczenia odwykowego, identyfikowanie osób z problemem alkoholowym, wsparcie procesu zdrowienia i rehabilitacji, zapobieganie nawrotom i nauka życia bez alkoholu. Względem mieszkańców Sosnowca, niebędących jeszcze członkami stowarzyszeń prowadzona była praca konsultacyjno - informacyjna w ramach tzw. pierwszego kontaktu. Osobom zgłaszającym się do stowarzyszeń udzielane było wsparcie, zachęcające do abstynencji i powrotu do aktywności społecznej, zawodowej i uprządkowania życia rodzinnego. Z programów skorzystało ogółem 315 osób. 48 członków stowarzyszeń abstynenckich wzięło udział w XXXIV Ogólnopolskim Wiosennym Zlocie Rodzin Abstynenckich – Tatry 2025 w Małym Cichym, a 250 osób uczestniczyło w II Festynie środowisk trzeźwościowych miasta Sosnowca.

Łączny koszt dofinansowania stowarzyszeń abstynenckich wyniósł w 2025 roku 349 727,40 złotych.

Działania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych prowadzone były także w Izbie Wytrzeźwień w Sosnowcu, gdzie z osobami opuszczającymi Izbę prowadzono rozmowy informujące o szkodliwości nadużywania alkoholu, a w szczególnych przypadkach motywowano osoby do kontaktu z podmiotami leczniczymi w zakresie uzależnień. W Izbie realizowany był program edukacyjno - interwencyjny, wykonywany przez specjalistów z zakresu uzależnień, którego celem było motywowanie osób opuszczających Izbę do tzw. redukcji szkód związanych z używaniem/nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także ze stosowaniem przemocy domowej. Terapeuci uzależnień wskazywali skutki nadużywania alkoholu, udzielali porad i wsparcia psychicznego, informowali o metodach i miejscach leczenia odwykowego, kierowali do poradni odwykowych ambulatoryjnych, ośrodków stacjonarnych, grup AA, przekazywali informatory o chorobie alkoholowej i sposobach rozwiązywania problemów alkoholowych. Terapeuci uzależnień przeprowadzili ogółem 983 rozmowy konsultacyjne, w tym z 345 mieszkańcami Sosnowca (292 rozmów z mężczyznami i 53 rozmów z kobietami). Koszt programu wyniósł 32 800 złotych.

Kontynuowano realizację programu informacyjno – edukacyjnego „Zmiana moją szansą”, mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z problemem alkoholowym i bezdomnością. Celem programu było motywowanie do podjęcia abstynencji lub ograniczenia picia napojów alkoholowych, uwzględniających treningi umiejętności osobistych i społecznych. Programem objęto osoby bezdomne korzystające z Ogrzewalni przy ulicy Piotrkowskiej 23 (138 osób, w tym 127 mężczyzn i 11 kobiet) i/lub Łaźni przy ulicy Piotrkowskiej 17 (64 osób, w tym 58 mężczyzn i 6 kobiet). Z wszystkimi uczestnikami programu przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne, zachęcające do skorzystania z pomocy leczenia odwykowego, ośrodków wsparcia, czy pomocy społecznej. Wyraźnie widać, iż z tej formy wsparcia korzystają w zdecydowanej większości mężczyźni. Ogrzewalnię i łaźnię prowadzi Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia. W 2025 roku na programy te przeznaczono ogółem 109 092,28 złotych.

Mając na uwadze zabezpieczenie potrzeb osób bezdomnych - dotkniętych problemem uzależnienia, a jednocześnie wymagających z uwagi na swój stan zdrowia usług pielęgnacyjnych, w minionym roku kontynuowano program „W drodze do samodzielności”. Realizatorem powierzonego zadania zostało Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia w Sosnowcu. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami pielęgnacyjnymi uruchomiono w budynku Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego Sp. z o.o. w restrukturyzacji przy ulicy Szpitalnej. Podejmowane w ramach programu działania miały charakter profilaktyczno-interwencyjny, edukacyjny, wspierająco-aktywizujący i korekcyjny. Zabezpieczały doraźne potrzeby opiekuńcze i zdrowotne, zapobiegające degradacji biologicznej i społecznej. Gwarantowały nocleg, dostęp do posiłków, środków higieny osobistej. Podopieczni schroniska podlegali aktywizacji społecznej, zmierzającej do redukcji szkód spowodowanych nadużywaniem alkoholu. W ramach programu pomoc uzyskały 62 osoby, spośród nich: 11 mieszkańców z uwagi na powrót do zdrowia zostało przemieszczonych do Ośrodka dla osób bezdomnych przy ulicy Piotrkowskiej, 9 pensjonariuszy wróciło do swoich dotychczasowych miejsc zamieszkania, 13 osób nadal przebywa w schronisku, 2 osoby zmarły, 5 osób z uwagi na pogarszający się stan zdrowia wymagało hospitalizacji, 5 osób zostało wydalonych z uwagi na niestosowanie się do obowiązującego regulaminu, 1 osoba została przekazana do zakładu karnego, a 16 osób otrzymało pobyt w innych ośrodkach - Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym i domach pomocy społecznej. Na realizację programu wydatковано 1 016 886,50 złotych, pochodzących ze środków tzw. „małpkowych”.

W ramach kolejnych zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w 2025 roku realizowane były cele dotyczące **udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.**

Nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych przez jednego członka rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Rodzi poważne problemy i jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Często to rodziny osób pijących/używających szkodliwie substancji psychoaktywnych i uzależnionych zgłaszają się do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem zmotywowania bliskich im osób do podjęcia leczenia z powodu uzależnienia.

Grupą doświadczającą największych deficytów rozwojowych, związanych z występowaniem problemu alkoholowego w rodzinie są dzieci. Jak podaje Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 lat ma rodziców borykających się z trudnościami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi ok. 13% tej grupy wiekowej. Dzieci te ze względu na kumulację czynników ryzyka (obciążenia genetyczne, niekorzystne środowisko rozwoju, zaniedbania wychowawcze i opiekuńcze, nieprawidłowe normy i wzorce rodzinne oraz środowiskowe) są szczególnie narażone na podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym wczesną inicjację alkoholową.

Mając na uwadze powyższe gmina Sosnowiec od szeregu już lat prowadzi grupy socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Socjoterapia jest stosowana wobec dzieci z objawami niedostosowania społecznego, nieradzących sobie w kontaktach rówieśniczych, wykazujących zachowania agresywne i destrukcyjne. Dzięki prowadzonym zajęciom uczniowie odbudowują wiarę we własne siły i możliwości, uczą się radzić sobie w trudnych momentach, odzyskują poczucie własnej wartości i akceptują siebie, by w ten sposób poradzić sobie w dorosłym życiu. Socjoterapia modeluje umiejętności: rozpoznawania emocji, postępowania w sytuacjach kryzysowych, pełnienia różnych ról społecznych: syna, córki, siostry, brata, (klasy szkolnej, grupy

przyjaciół), stawiania sobie celów i wyznaczania priorytetów w każdej z odgrywanych ról, komunikowania się i stosowania technik pracy umysłowej.

W I półroczu 2025 roku w 11 szkołach podstawowych funkcjonowało 17 grup socjoterapeutycznych, natomiast w II półroczu w 10 szkołach podstawowych było 16 grup. Zmniejszenie liczby grup było związane z brakiem zabezpieczenia pedagogicznego - nauczyciel prowadzący zajęcia musi mieć ukończone studia podyplomowe z zakresu socjoterapii. Każda grupa socjoterapeutyczna adresowana była do dzieci w wieku 7-10 lub 11-13 lat. W grupie uczestniczyło, zgodnie z zawartym powierzeniem od 10 do 12 uczniów. Spotkania odbywały się dwa razy w tygodniu w wymiarze 2 godzin lekcyjnych. W trakcie zajęć realizowany był autorski program socjoterapeutyczny, uwzględniający potrzeby uczniów z danej szkoły, po przeanalizowaniu ich sytuacji wychowawczej i rodzinnej. Zgodę na zajęcia zawsze wyrażał rodzic/opiekun ucznia. Kwalifikacji do udziału w grupie socjoterapeutycznej dokonywał dyrektor szkoły na wniosek wychowawcy klasy i po akceptacji pedagoga/psychologa szkolnego. Uczniowie podczas spotkań mieli zapewniony posiłek.

Wykaz szkół wraz z liczbą grup socjoterapeutycznych:

Lp	Nazwa szkoły	Liczba grup	
		I półrocze	II półrocze
1	Szkoła Podstawowa Nr 3	2	2
2	Szkoła Podstawowa Nr 8	2	2
3	Szkoła Podstawowa Nr 16	1	1
4	Szkoła Podstawowa Nr 17	2	2
5	Szkoła Podstawowa Nr 18	2	2
6	Szkoła Podstawowa Nr 21	1	1
7	Szkoła Podstawowa Nr 23	1	1
8	Szkoła Podstawowa Nr 29	1	1
9	Szkoła Podstawowa Nr 39	2	2
10	Szkoła Podstawowa Nr 38	2	2
11	Szkoła Podstawowa Nr 47	1	0
Razem		17	16

Łączny koszt funkcjonowania grup socjoterapeutycznych wyniósł 495 986,33 złotych i obejmował: koszt wynagrodzenia dla socjoterapeutów, zakup materiałów i wyposażenia, zakup artykułów spożywczych, wyjścia do kina/teatru.

Od maja do września 2025 roku przeprowadzono szkolenie dla 99 nauczycieli, uczących w placówkach edukacyjnych na terenie Sosnowca z autorskiej metody „Kids’Skills – Dam radę!” opartej na filozofii Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniu. Dzięki temu sosnowiecka kadra nauczycieli została wzbogacona o innowacyjne rozwiązania pracy z uczniami, które z pewnością wpiszą się w potrzeby uczniów w obszarze dobrostanu psychicznego.

Przeszkolona kadra zdobyła doświadczenie w przezwyciężaniu wśród uczniów agresji, wybuchów złości, złych nawyków, a także niewłaściwego zachowania. Metoda Bena Furmana skupia się na docenianiu, chwaleniu dzieci oraz na rozwijaniu ich kompetencji w oparciu o posiadane zasoby. Koncentracja na mocnych stronach dziecka pozwala mu przezwyciężyć problemy i słabości oraz skupić się przede wszystkim na rozwiązaniu, a nie problemie.

Metoda została opracowana przez fińskiego psychiatrę Bena Furmana, który od lat wykorzystując różne podejścia terapeutyczne (w tym terapię skoncentrowaną na rozwiązaniach) prowadzi psychoterapię

dzieci, młodzieży i ich rodzin. Podczas pracy z pacjentami zauważył, że dzieci niechętnie rozmawiają o swoich problemach, natomiast łatwo dzielą się swoimi umiejętnościami. Tak powstała filozofia pracy z dzieckiem oparta nie na rozwiązywaniu problemów, ale na uczeniu się przez dziecko nowych umiejętności, dzięki którym problemy dziecko jest w stanie pokonać. Koszt przeprowadzonych szkoleń w 17 placówkach edukacyjnych na terenie Sosnowca wyniósł 118 800,00 złotych.

Dodatkowo w roku szkolnym 2025/2026 przeprowadzono szkolenie podnoszące kompetencje kadry pedagogicznej w zakresie wspierania zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, wpisującego się w cele kampanii „Ty Też Się Liczysz”, realizowanej w 15 szkołach podstawowych na terenie Sosnowca. W przedmiotowym szkoleniu wzięło udział 562 nauczycieli. Całkowity koszt szkolenia wyniósł 6 000,00 złotych.

Wychodząc naprzeciw potrzebom środowiskowym, gwarantującym dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym zwiększony dostęp do zajęć socjoterapeutycznych, kompensacyjnych i kulturalno-sportowych, w ubiegłym roku dofinansowano dwa programy profilaktyczne, realizowane w świetlicach środowiskowych:

- a) Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej z elementami pracy ulicznej przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży prowadzonej przez "Dom Aniołów Stróżów",
- b) Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży w dzielnicy Kalinowa przez Fundację Epikur.

W świetlicy Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom i Młodzieży "Dom Aniołów Stróżów", przy ulicy Czołgistów 5 dzieci korzystały z systematycznej pomocy wychowawczej i terapeutycznej. Miały zapewnioną opiekę w godzinach popołudniowych, gwarantującą zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie własnych zainteresowań i kształtowanie postaw prospołecznych. Dzieciom pokazywano pozytywne strony życia rodzinnego, wpajano szacunek do rodziców i członków rodzin. Stworzenie alternatywnego środowiska rozwojowego pomagało dzieciom przezwyciężać trudności i niepowodzenia szkolne, skorygować zachowania aspołeczne, rozwijać zdolności i pasje poprzez organizowanie różnorodnych zajęć dodatkowych jak zajęcia plastyczne, taneczne, sportowe. Prowadzone zajęcia socjoterapeutyczne dotyczyły zagadnień poświęconych przeciwdziałaniu agresji, sposobom radzenia sobie z negatywnymi emocjami i stresem, komunikacji, umiejętności mówienia i słuchania, szacunku i tolerancji wobec innych ludzi i ich przekonań oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom od alkoholu, narkotyków i nikotyny.

W ramach programu profilaktyczno-socjoterapeutycznego zrealizowano wiele różnorodnych działań, w tym:

- a) ferie z Aniołami, trwające od 17 do 28 lutego,
- b) Anielskie Lato w okresie od 30 czerwca do 29 sierpnia, w tym tydzień relaksu i chillu, tydzień azjatycki, tydzień iberyjski, tydzień amerykański północnej, tydzień australijski, tydzień bałkański, tydzień amerykański południowej, tydzień skandynawski i tydzień śląski,
- c) warsztaty kulinarne: „Anielskie smaki”,
- d) zajęcia kosmetyczno-higieniczne „Zdrowy Ząbek”
- e) zajęcia kosmetyczno- higieniczne „Anielskie SPA”
- f) zajęcia sensoryczne „Mali odkrywcy”
- g) zajęcia edukacyjne „Kodowanie Przyszłości”

- h) zajęcia kreatywne „Fabryka pomysłów”
- i) zajęcia ruchowe i rekreacyjne „Aktywnie i zdrowo”
- j) zajęcia animacyjne,
- k) zajęcia socjoterapeutyczne, obejmujące w sumie 82,5 godziny pracy z 30 uczestnikami,
- l) elementy pracy ulicznej, w tym dyżury uliczne, zajęcia animacyjne będące formą pracy środowiskowej, dedykowanej dzieciom i młodzieży - nieuczęszczającym na zajęcia stałe do świetlicy. W ciągu 203,5 godziny streetworkingu rozmawiano ze 101 dziećmi i młodzieżą,
- m) pomoc w nauce, skierowaną do 30 wychowanków, którym udzielono w sumie 165 godzin wsparcia dydaktycznego,
- n) spotkania z rodzicami, społecznością lokalną, poświęcone najczęstszym problemom wychowawczym. Zorganizowano 9 spotkań informacyjno – edukacyjnych, w których uczestniczyło 24 rodziców i opiekunów,
- o) dożywianie w postaci podwieczorku, w oparciu o uzyskane fundusze z programu „Zdrowy Talerz”.

W sumie świetlica „Dom Aniołów Stróżów” objęła pomocą i wsparciem 101 uczestników. Łączny koszt zadania wyniósł 220 000,00 złotych.

W 2025 roku kontynuowała swą działalność placówka wsparcia dziennego zlokalizowana przy ulicy Jodłowej 4, prowadzona przez Fundację Epikur. Zajęcia świetlicowe obejmowały:

- a) codzienną pomoc w nauce, w tym odrabianie prac domowych,
- b) zajęcia pedagogiczno-wychowawcze, 4 godziny dziennie przez 5 dni w tygodniu,
- c) zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne, w wymiarze 2 godzin tygodniowo,
- d) zajęcia integracyjne,
- e) wsparcie psychologiczne w postaci indywidualnych i grupowych spotkań z psychologiem, w wymiarze 2 godzin tygodniowo,
- f) codzienny trening kulinarny,
- g) zajęcia sportowo-rekreacyjne.

Ważnym elementem działań świetlicy była stała współpraca z rodzicami i opiekunami dzieci. W przypadkach występowania u podopiecznych niepokojących, czy ryzykownych zachowań, pracownicy świetlicy nawiązywali natychmiastowy kontakt z rodzicami, celem omówienia działań zaradczych, przeciwdziałających zaistniałemu problemowi. W sumie przeprowadzono 43 konsultacje indywidualne, zorganizowano 2 warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców w wymiarze 4 godzinnym, w których wzięło udział 15 rodziców. Odbyły się 2 spotkania wzmacniające kompetencje wychowawcze dla 21 rodziców podopiecznych.

Świetlica Fundacji Epikur objęła pomocą 49 dzieci, otrzymując na ten cel 220 000,00 złotych.

Integralnym elementem całorocznej pracy z dziećmi było dofinansowanie wyjazdu na letnie kolonie socjoterapeutyczne. Organizatorem zeszłorocznych kolonii był Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska, który zorganizował obóz w Piwnicznej Zdroju dla 85 osób. Łączny koszt przedsięwzięcia wyniósł 51 000,00 złotych.

Ważnym ogniwem w systemie pomocy i wsparcia osób doświadczających trudności, będących często następstwem nadużywania alkoholu przez jednego z członków rodziny jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej, mieszczący się w Sosnowcu przy ulicy Kraszewskiego 21. W minionym roku ze środków

na przeciwdziałanie alkoholizmowi wydatkowano kwotę 1 218 956,98 złotych z przeznaczeniem na realizację programu obejmującego: pomoc w formie schronienia, pomoc terapeutyczną, psychologiczną i prawną, konsultacje psychologiczne, mediacje rodzinne, konsultacje indywidualne, terapię i spotkania wspierające, konsultacje par, konsultacje dla rodzin i pomoc prawną.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej adresował swoje wsparcie i pomoc mieszkańcom Sosnowca, bez względu na wiek, płeć, wykształcenie oraz sytuację materialną. Pomoc udzielana była nieodpłatnie. Różnymi formami pomocy objęto co najmniej 1 090 uczestników programu. Ze wsparcia w postaci pobytów czasowego schronienia skorzystało 55 osób (22 rodziny). Udzielono 689 porad telefonicznych, odnotowano 139 interwencji, przeprowadzono 83 konsultacje prawne i 38 konsultacji psychologicznych. W spotkaniach wspierających, będących kontynuacją podjętych interwencji oraz w konsultacjach dla par/ małżeństw wzięło udział 40 osób. Najczęstszym powodem udzielanej przez Ośrodek pomocy była przemoc domowa.

Zadania w zakresie procedury „Niebieska Karta”, przeciwdziałającej przemocy domowej i chroniącej osoby doznające różnych form przemocy realizuje między innymi Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w skład którego wchodzi przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach współpracy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych założyła i przekazała do Zespołu 7 Niebieskich Kart.

Picie alkoholu wpływa niekorzystnie nie tylko na zdrowie, lecz powoduje także kłopoty związane z prawidłowym funkcjonowaniem w społeczeństwie. Podejmując działania zmierzające do udzielania rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, kompleksowej pomocy psychospołecznej i prawnej, realizowane były zadania polegające na **zmniejszaniu ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego**.

Konsekwencją życia z osobą nadużywającą alkoholu może być współzależnienie, które nie jest chorobą, lecz utrwaloną reakcją na przewlekłą i niszczącą sytuację życiową wynikającą z picia osoby bliskiej, ograniczającą w istotny sposób swobodę wyboru postępowania, prowadzącą do pogorszenia własnego stanu i utrudniającą realistyczne i skuteczne rozwiązanie problemów osobistych i problemów rodziny jako całości. Osoba współzależniona koncentruje się na szukaniu sposobu picia partnera, nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie utrwala problemem alkoholowy w rodzinie.

Alkoholizm i narkomania są jednymi z przesłanek otrzymania wsparcia z ustawy o pomocy społecznej. W ubiegłym roku z tytułu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny świadczenia finansowe z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu otrzymało w sumie 180 rodzin (256 osób) na kwotę 1 523 392 złote. Stanowili oni 6% wszystkich rodzin korzystających z pomocy materialnej na podstawie ustawy o pomocy społecznej. W związku z problemem narkomanii pomoc finansową otrzymało 25 rodzin (33 osoby). Oprócz wsparcia finansowego podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej objęci byli pracą socjalną. Pracownicy socjalni w ramach swoich kompetencji przygotowywali wszechstronny plan pomocy, przekazując rodzinie informacje o przysługujących świadczeniach, udzielając pomocy finansowej w postaci zasiłków, wskazując miejsca i instytucje pomagające w rozwiązaniu problemów alkoholowych, monitorując efekty podejmowanych działań. Łącznie z pracy socjalnej skorzystały 234 osoby, w tym z tytułu alkoholizmu i narkomanii:

- a) 15 osobom przyznano usługi opiekuńcze,

- b) 25 osób przybywało w Ośrodku dla Bezdomnych przy ulicy Piotrkowskiej 19,
- c) 53 osoby korzystały z Noclegowni Caritas przy ulicy Kaliskiej 25.

Ważnym elementem działań zmierzających do ochrony rodziny przed dolegliwościami, będącymi skutkiem nadużywania alkoholu była procedura zobowiązania do leczenia odwykowego, prowadzona przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W minionym roku złożonych zostało 368 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym, w tym 199 wniosków dotyczyło osób wobec których po raz pierwszy wszczęta została procedura zobowiązania do leczenia odwykowego. Zdecydowana większość wniosków, bo aż 74% dotyczyła mężczyzn, chociaż na przestrzeni ostatnich lat widać wzrost liczby wniosków o leczenie kobiet. Najwięcej wniosków tj. 270 zostało złożonych przez Policję. Z inicjatywy rodziny wszczęto 31 spraw, z inicjatywy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – 35, przez kuratorów sądowych – 17, przez Zespół Interdyscyplinarny – 3, przez Prokuraturę Rejonową – 7, natomiast przez innych wnioskodawców – 5 spraw. Na wniosek zespołu ds. orzekania na badania do biegłego specjalisty terapii uzależnień i biegłego psychiatry, orzekających o stopniu uzależnienia od alkoholu, skierowano 139 osób, z tego sporządzonych zostało 55 opinii. Spośród wszystkich przebadanych u 15 osób nie stwierdzono uzależnienia od alkoholu, wobec 29 mieszkańców wskazano leczenie ambulatoryjne, a wobec 11 osób leczenie stacjonarne. Łącznie biegli otrzymali wynagrodzenie w wysokości 19 800 złotych, co stanowi 380 złotych za jedną opinię.

Ponadto zespół ds. orzekania skierował do Sądu Rejonowego w Sosnowcu 50 wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego, w tym 35 wniosków z opinią biegłych sądowych oraz 15 wniosków bez opinii tj. o doprowadzenie na badania biegłych przez Policję. W związku ze złożonymi wnioskami z opinią biegłych - Sąd Rejonowy wydał 8 postanowień, w tym 7 o leczenie w trybie ambulatoryjnym i 1 w trybie stacjonarnym. 24 wnioski są nadal nierozstrzygnięte przez Sąd, 2 wnioski zostały oddalone a 1 umorzony. W stosunku do wniosków bez opinii biegłych sądowych - Sąd Rejonowy nie zastosował zobowiązania o doprowadzenie przez Policję na badania biegłych. Z tytułu przekazanych wniosków dokonano opłaty sądowej w wysokości 5 020 złotych tj. 100 złotych za jeden wniosek oraz 1 opłata za wydanie prawomocnego postanowienia.

Łącznie miało miejsce 114 posiedzeń zespołu ds. orzekania, w trakcie których przeprowadzono 182 rozmowy motywująco-interwencyjne z osobami wobec których zaistniało podejrzenie, że są osobami nadużywającymi alkoholu oraz 138 rozmów z członkami rodzin osób zgłoszonych do Komisji. 50 osób zaproszonych przez zespół ds. orzekania zobowiązało się do podjęcia leczenia odwykowego.

Dzieciństwo spędzone w rodzinie z problemem alkoholowym rzutuje na prawidłowy rozwój emocjonalny dzieci, będących świadkami lub uczestnikami konfliktów, agresji, niewydolności wychowawczej opiekunów. Często w życiu dorosłym czują się samotni, niezrozumiani, nie potrafią utrzymać bądź nawiązać satysfakcjonujących relacji z innymi ludźmi. Osoby z syndromem DDA zaprzeczają problemom, wypierają z pamięci to co złe, co sprawia ból. W zeszłym roku Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego Sp. z o.o. w restrukturyzacji udzieliło ogółem 180 osobom świadczeń medycznych z tytułu rodzinnego obciążenia nadużywania alkoholu, w tym 150 kobietom i 30 mężczyznom. W tej grupie większość osób miała także rozpoznania współistniejące z kręgu zaburzeń lękowo – depresyjnych, zaburzeń osobowości oraz zaburzeń adaptacyjnych.

Głównym celem projektu było przepracowanie zapisu traumatycznych doświadczeń przejawiających się w obrazie postrzegania siebie i funkcjonowaniu. Założeniem procesu terapeutycznego było

wyposażenie każdej osoby w narzędzia, poprawiające jakość życia i dające oparcie w samym sobie. Obniżano poziom lęku przed zidentyfikowaniem się z uzależnionym rodzicem, zbudowano poczucie bezpieczeństwa i wzrostu zaufania do siebie, zwiększono odporność na stres, zredukowano napięcia.

Kolejne działania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii miały na celu **zmniejszenie udziału nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego**. Konsekwencją nadużywania napojów alkoholowych jest oprócz degradacji życia rodzinnego i zawodowego także zakłócanie ładu i porządku publicznego.

Po spożyciu alkoholu dochodzi do pogorszenia koordynacji ruchowej, spowolnienia reakcji, błędnej oceny prędkości i odległości, pogorszenia pola widzenia. Jest to szczególnie ważne w przypadku prowadzenia pojazdów mechanicznych, wymagających dużej koncentracji i szybkiego reagowania. Ryzyko zagrożenia wypadkiem drogowym w zależności od stężenia alkoholu we krwi zwiększa się 7 razy przy stężeniu 0,5-1,0 promila, 31 razy przy stężeniu 1,0 do 1,5 promila i 128 razy przy stężeniu powyżej 1,5 promila.

Według danych Policji za 2025 rok uczestnicy ruchu (kierujący, piesi, pasażerowie) będący pod wpływem alkoholu uczestniczyli w 1 849 wypadkach drogowych, co stanowiło 8,8% ogółu wypadków. Śmierć w nich poniosło 212 osób (12,8% ogółu zabitych), a 2 168 osób odniosło obrażenia (8,7% ogółu rannych). W porównaniu do 2024 roku odnotowano o 4,9% mniej wypadków, o 17,8% mniej zabitych i o 0,4% mniej osób rannych.

Dane za 2025 rok, pozyskane z Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu w zakresie łamania prawa drogowego związanego ze spożywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych prezentuje poniższa tabela:

Rodzaj zdarzenia	Liczba
Liczba kolizji drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców	34
Liczba wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców	3
Liczba ujawnionych nietrzeźwych użytkowników dróg - kierowców	346
Liczba ujawnionych nietrzeźwych użytkowników dróg - pieszych	0
Liczba zabitych nietrzeźwych kierowców	0
Liczba zabitych nietrzeźwych pieszych	0
Ogólna liczba zabitych na drogach Sosnowca	2
Liczba ujawnionych kierowców pod wpływem środków odurzających	21

Z informacji otrzymanych od Straży Miejskiej w Sosnowcu wynika, iż na przestrzeni minionego roku nałożono 396 mandatów karnych w związku ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych oraz skierowano 91 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Sosnowcu.

W Areszcie Śledczym w Sosnowcu w związku z popełnieniem przestępstwa związanego z alkoholem w 2025 roku osadzonych zostało 38 mieszkańców miasta, a w związku z narkotykami 55 osób.

W ubiegłym roku w Izbie Wytrzeźwień w Sosnowcu odnotowano 9 364 przyjęć, w tym 3 250 dotyczyło mieszkańców Sosnowca, co stanowi 34% wszystkich przyjętych. Wśród sosnowiczian przebywających w Izbie zdecydowanie przeważali mężczyźni, było ich 2 739. W 2025 roku odnotowano

pobyt 3 nieletnich mieszkańców miasta, w tym 2 chłopców. 719 osób do Izby Wyrzeźwień doprowadziła Straż Miejska a 2 572 osób Komenda Miejska Policji w Sosnowcu.

Nadużywanie alkoholu stanowi istotny czynnik ryzyka wystąpienia przemocy domowej. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w Polsce w 2025 roku policjanci wypełnili 59 519 formularzy „Niebieska Karta - A”. Odnotowano 91 330 osób doznających przemocy domowej, w tym 56% stanowiły kobiety, 32% małoletni i 12% mężczyźni. 24 988 osób stosowało przemoc domową, będąc pod wpływem alkoholu, a 870 pod wpływem innej substancji psychoaktywnej. 271 osób było zarówno pod wpływem alkoholu, jak i innych substancji chemicznych.

Z danych przekazanych przez Komendę Miejską Policji w Sosnowcu wynika, iż w ubiegłym roku policjanci założyli 297 „Niebieskich Kart”. 14 mieszkańców Sosnowca zostało zatrzymanych w Areszcie Śledczym w związku z przestępstwem związanym z przemocą domową.

Zmniejszając udział nietrzeźwości wśród przyczyn naruszania prawa i porządku publicznego w zeszłym roku nadal obowiązywała uchwała Nr 906/LXVI/2018 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 6 sierpnia 2018 roku, ograniczająca sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta w godzinach nocnych tj. między godziną 24.00 a 6.00.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpisano zadania mówiące o **zmniejszaniu rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym**. Na dzień 31 grudnia 2025 roku na terenie miasta obowiązywała uchwała Nr 904/LXVI/2018 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 6 sierpnia 2018 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Sosnowca. Przyjęte limity wynoszą dla sprzedaży detalicznej 390 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo i 370 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (wino, wódka). Dla sprzedaży gastronomicznej określony został limit na poziomie 180 zezwoleń napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo i 120 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (wino, wódka).

Zgodnie z powyższą Uchwałą w Sosnowcu, według stanu na 31 grudnia 2025 roku funkcjonowały 124 lokale gastronomiczne i 324 sklepy posiadające zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2025 roku Zespół ds. kontroli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwizytował 144 punkty sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem spełniania warunków sprzedaży, opiniując pozytywnie wnioski przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Przeprowadzono 35 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z Zarządzeniem Nr 532 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 13 września 2024 roku w sprawie wprowadzenia procedury kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta Sosnowca. Na ten cel wydatkowano 19 037,00 złotych.

We współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach, Fundacja Centrum Działań Profilaktycznych przeprowadziła w 37 punktach sprzedaży napojów alkoholowych terenowe szkolenie z podwójnym audytem, oparte na metodzie badawczej tzw. tajemniczego klienta, czyli osoby pełnoletniej wyglądającej na osobę nieletnią. Audyt miał stwierdzić, w ilu skontrolowanych punktach sprzedawcy poprosili o okazanie dokumentu tożsamości, potwierdzającego wiek kupującego alkohol. Na 37 punktów w pierwszym audycie w 28 punktach sprzedający nie wymagali dokumentu. Podczas

drugiego audytu sprawdzającego, już po przeprowadzonym szkoleniu sytuacja uległa poprawie i w 19 punktach sprzedawcy poprosili o okazanie dowodu tożsamości.

Podjmując działalność profilaktyczną i informacyjną w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wskazano między innymi na konieczność prowadzenia **edukacji publicznej w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałającej wczesnej inicjacji alkoholowej i innych substancji psychoaktywnych u dzieci i młodzieży.**

Działania edukacyjne i informacyjne wzmacniają skuteczność innych narzędzi lokalnej polityki wobec substancji psychoaktywnych. W ramach powyższych zadań miasto kontynuowało kampanię „Bliżej Siebie”, której głównym przesłaniem było wzmacnianie więzi rodzinnych dzieci i rodziców, poprzez wspólnie, aktywnie spędzany czas wolny od nauki i pracy. Zajęcia pobudzały wyobraźnię i uczyły radzenia sobie z trudnościami. W trakcie zabawy można było poruszyć trudne dla dziecka tematy, lepiej poznać siebie nawzajem. Zabawy motywowały do działania, wspomagały rozwój psychoruchowy całej rodziny.

W kampanię wpisywały się programy profilaktyczno – integracyjne pn. „ Bliżej Siebie – Razem nad wodą” oraz program pn. „ Bliżej Siebie – Radość życia”. Celem programów było promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od używek, dostarczenie pozytywnych wzorców rodzinnego spędzania czasu wolnego, wzmacnianie więzi pomiędzy dziećmi a ich rodzicami, budowanie relacji koleżeńskich pomiędzy uczestnikami, uczenie umiejętności bezpiecznego i efektywnego korzystania ze sprzętów sportowych, radzenia sobie w sytuacjach niebezpiecznych, niesienia pomocy innym. Programy realizowano w okresie od maja do grudnia ubiegłego roku. Adresowane były do mieszkańców, głównie rodzin z dziećmi.

Program pn. „Bliżej siebie – Razem nad wodą” był realizowany przy/na zbiornikach wodnych. Rodziny z dziećmi licznie odwiedzały kąpielisko Stawiki przy ulicy Kresowej, gdzie udostępniono dla dzieci i młodzieży w wieku 7 – 18 lat wodny tor przeszkód. Dla dzieci i młodzieży mieszkańców Sosnowca wejścia na wodny tor przeszkód był bezpłatny. Również dużym zainteresowaniem rodzin z dużymi i małymi dziećmi cieszyły się rodzinne spływy kajakowe, o czym świadczą komplety uczestników na każdym spływie. Zorganizowano pięć spływów kajakowych, które odbywały się na trasie Maczki – Trójkąt Trzech Cesarzy. Członkowie rodzin uczestniczących w spływach oprócz nabywania/doskonalenia umiejętności poruszania się kajakiem musieli również współpracować ze sobą w trudnych sytuacjach na wodzie, wzajemnie sobie pomagać, co sprzyjało umacnianiu wzajemnego zaufania, podejmowania szybkich i skutecznych decyzji, wspólnego rozwiązywania problematycznych kwestii, wzajemnej odpowiedzialności i racjonalnego przeżywania skutków rywalizacji, sukcesu i niepowodzenia. Okoliczności stworzone podczas spływów kajakowych sprzyjały budowaniu silnych więzi z bliskimi, których wzajemna pomoc i wsparcie dawało możliwość poradzenia sobie z zadaniami. Zajęcia na zbiornikach wodnych cieszyły się dużym zainteresowaniem: w spływach kajakowych wzięło udział 300 uczestników, w zajęciach aqua spinningu 80 osób, w VI Sosnowieckiej 24-godzinnej Sztafecie Pływackiej 250 uczestników, z łódeczek typu paddler skorzystało 1 600 osób, a na wodny tor przeszkód odnotowano 3 295 wejść. Koszt programu wraz z materiałami promocyjnymi wyniósł 221 520,97 złotych.

Program pn. „ Bliżej Siebie – Radość życia ” realizowany był w formie cyklicznie odbywających się zajęć sportowych oraz w formie jednodniowych wydarzeń o charakterze rekreacyjno – sportowym. W okresie od maja do grudnia 2025 roku odbyło się: 5 biegów rodzinnych, 2 rodzinne rajdy na

orientację, 2 zawody rodzinne z rolkami, deskorolkami i hulajnogami i 2 ślizgawki na lodowisku oraz trening ogólnorozwojowy „Rodzinna Sportowa Sobota - Siła jest w nas”. W zajęciach rekreacyjno - sportowych wzięło udział 1 433 uczestników. Koszt tego programu wyniósł 153 845,92 złotych.

Program „ Bliżej siebie – Razem nad wodą” i „ Bliżej Siebie – Radość życia” zrealizował Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sosnowcu.

Po raz pierwszy w ramach kampanii „Bliżej siebie” zainicjowano imprezę Halloweenową, wzmacniającą działania edukacyjne i wychowawcze, przeciwdziałające zachowaniom ryzykownym oraz uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Jej celem było budowanie świadomości rodzin na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz innych niepożądanych zachowań społecznych, poprzez promowanie pozytywnych relacji rodzinnych. Z imprezy skorzystało ponad 1 500 mieszkańców, a koszt przedsięwzięcia wyniósł 85 004,85 złotych.

Uznając, że wspólny czas z rodziną sprzyja upowszechnianiu dobrych wzorców, opartych na wzajemnym szacunku, komunikacji i aktywnym spędzaniu czasu wolnego zrealizowany został w oparciu o założenia kampanii „Bliżej siebie” program „Bliżej siebie – Bliżej tradycji”. Trwający tydzień dziecka stworzył przestrzeń do integracji rodzin, zwiększając znaczenie profilaktyki rodzinnej, będącej skutecznym narzędziem ograniczającym zachowania ryzykowne u dzieci. Podejmowane działania miały charakter edukacyjny, informacyjny i prozdrowotny, wspierający budowanie bezpiecznego i sprzyjającego rozwojowi środowiska rodzinnego. Na ten cel wydatkowano 175 676,29 złotych.

W okresie przedświątecznym, szczególnie integrującym rodziny zrealizowano program „Bliżej siebie – z Mikołajem”. Zorganizowana została Manufaktura św. Mikołaja, w trakcie której odbyło się szereg animacji i atrakcji dla dzieci z rodzicami. Główną częścią programu były aktywne animacje dla dzieci. Ogółem w programie wzięło udział ponad 1 500 uczestników. Na ten cel wydatkowano 135 532,31 złotych.

Realizatorem powyższych programów był Wydział Kultury i Promocji Urzędu Miejskiego w Sosnowcu.

Zachęcając młodych ludzi do aktywności sportowej, spędzania czasu z dala od zachowań ryzykownych, sprzyjających wczesnej inicjacji alkoholowej, sięgania po substancje psychoaktywne (dopalacze) - zagrażające zdrowiu i życiu, w minionym roku sfinansowano projekt Marcin Gortat Camp 2025. Współdziałanie i współzawodnictwo sportowe promuje trzeźwość i ogranicza zachowania agresywne. Uczestnicy Gortat Camp mieli okazję wyładować podczas zajęć nadmiar energii, rozładować napięcia w sposób kontrolowany, celowy i z pożytkiem dla rozwoju psychofizycznego. Spotkanie przyczyniło się do integracji dzieci i młodzieży, było doskonałą okazją, by pokazać, jak radzić sobie z różnymi emocjami i reagować na zachowania innych oraz jak aktywnie i zdrowo spędzać czas wolny. Na ten cel wydatkowano 147 600,00 złotych. W projekcie uczestniczyło 186 dzieci.

Ważnym elementem kampanii „Bliżej siebie” był ponownie program realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu - „Otwórz serce - daj dom”, promujący rodzicielstwo, w tym również rodzicielstwo zastępcze. Program informował mieszkańców o potrzebach dzieci, o wartości więzi rodzinnych, o pieczy zastępczej oraz poszukiwał kandydatów na nowe rodziny zastępcze dla dzieci z Sosnowca, pozbawionych właściwych warunków wychowawczych. Przeprowadzona kampania reklamowa za pośrednictwem YouTube, Facebooka odnotowała łącznie 445 115 wyświetleń. W wyniku

prowadzonych działań pozyskano pięć rodzin zastępczych zawodowych oraz jedną rodziną zastępczą zawodową, pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego. Umieszczono tam 16 dzieci. Jedna rodzina zastępcza zawodowa przekształciła się w rodzinny dom dziecka, oferując schronienie 5 dzieciom. Koszt programu wyniósł 54 963,55 złotych. Kampania przyczyniła się do wzrostu poczucia niezgody na krzywdę dziecka oraz zwróciła uwagę na problemy uzależnień w rodzinach, w których przebywają dzieci, co znalazło odzwierciedlenie w zgłoszeniach telefonicznych, listach, e-mailach zgłaszających ten problem do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

Kolejnym przedsięwzięciem zainicjowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu w minionego roku był program „Zadzwon, powiedz, pomożemy”. Stanowił odpowiedź na zgłaszane przez pracowników socjalnych, kuratorów społecznych i sądowych oraz policjantów zapotrzebowanie na uruchomienie miejskiego telefonu zaufania (numer telefonu: 502 911 911). Program zapewniał szybkie i skuteczne wsparcie w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej związanej z przemocą w rodzinie. Pod bezpłatny i bezpieczny numer telefonu mogli dzwonić wszyscy mieszkańcy Sosnowca, w tym osoby małoletnie, które doświadczyły zachowań zagrażających ich zdrowiu fizycznemu i psychicznemu. Odbierający telefon specjaliści reagowali i edukowali, udzielając wsparcia emocjonalnego oraz informacji o istniejących w gminie zasobach instytucjonalnych, zapewniających pomoc. Z tej formy pomocy skorzystało 37 osób. Koszt programu wyniósł 36 982,54 złote.

Drugą kampanią profilaktyczną, dedykowaną uczniom szkół podstawowych, ich rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom była trwająca w roku szkolnym 2025/2026 kampania „Ty też się liczysz”. Podejmowane w szkołach działania, przeciwdziałające zaburzeniom psychicznym dzieci były odpowiedzią na niepokojące sygnały pedagogów szkolnych i psychologów, informujące o wzroście liczby uczniów w kryzysie psychicznym. Autorskie, szkolne projekty - chroniące zdrowie psychiczne dzieci, opierające się na zdiagnozowanych potrzebach emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych, zakładały:

- a) rozwijanie umiejętności uczniów, poprzez podnoszenie ich kompetencji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym, w tym związanym z używaniem substancji psychoaktywnych,
- b) wypracowanie nowatorskich rozwiązań wspierających zdrowie psychiczne uczniów,
- c) promowanie postaw prozdrowotnych, chroniących zdrowie psychiczne uczniów,
- d) wspieranie samodzielnych inicjatyw uczniowskich, opartych o pracę grupową z wyłonionym liderem,
- e) pogłębienie relacji rówieśniczych, przeciwdziałających hejtowi, wykluczeniu z grupy, odrzuceniu koleżeńskiemu,
- f) stworzenie warunków sprzyjających relaksacji i wyciszeniu w trakcie pobytu w szkole.

W ramach przeprowadzonego konkursu 15 pilotażowych, szkolnych projektów otrzymało dofinansowanie. Istotnym elementem kampanii były zorganizowane przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Sosnowcu szkolenia dla nauczycieli poświęcone zdrowiu psychicznemu uczniów, w tym wczesnym niepokojącym symptomom zachowania, mogącym świadczyć o obniżonym nastroju, kryzysie, a nawet depresji.

Uroczyste otwarcie kampanii „Ty Też Się Liczysz” nastąpiło w dniu 9 września 2025 roku w Kompleksie Rekreacyjno-Sportowym przy ulicy 3 Maja 51 w Sosnowcu (Górka Śródulska). W inauguracji udział wzięło 319 uczniów sosnowieckich szkół podstawowych wraz z nauczycielami. Realizatorem powyższego przedsięwzięcia był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sosnowcu.

Kampania „Ty Też Się Liczysz” została doceniona w skali krajowej podczas konkursu „Zdrowy Samorząd” prowadzonego przez serwis portal.samorządowy.pl oraz magazyn Rynek Zdrowia. Kapituła serwisu doceniła zaangażowanie Gminy Sosnowiec w realizację kampanii wspierającej zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Z tego tytułu Sosnowiec uzyskał dwie statuetki: „Zdrowa Gmina 2025” oraz nagrodę czytelnika za największą liczbę głosów uzyskaną podczas internetowego głosowania. Łączny koszt przedsięwzięcia edukacyjno – profilaktycznego wyniósł 79 156,04 złotych.

Prowadząc edukację publiczną w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałającej wczesnej inicjacji alkoholowej i innych substancji psychoaktywnych u dzieci i młodzieży, w sosnowieckich placówkach oświatowych realizowane były programy profilaktyczne - rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom programy profilaktyczne:

L.p	Nazwa programu rekomendowanego	Liczba uczestników programu		
		uczniów	nauczycieli	rodziców
1	Fantastyczne Możliwości	210	13	203
2	Szkoła dla Rodziców i Wychowawców	0	10	60
3	Spójrz inaczej (klasy I-III)	896	66	355
4	Program unplugged	143	8	38
5	TUTORING SZKOLNY – program pedagogiki dialogu	10	5	10
6	Program Domowych Detektywów	212	13	212
7	Środowiskowa profilaktyka uzależnień	120	4	0
8	Program rozwoju psychospołecznego dzieci nie lubianych przez rówieśników z powodu zachowań antyspołecznych	63	5	63
9	Przyjaciele Zippiego	107	5	62
10	Program Profilaktyczno-Wychowawczy Epsilon	65	3	15
11	Debata	208	8	40
12	Spójrz inaczej (klasy IV-VI)	773	32	285
13	ARS, czyli jak dbać o miłość?	1949	25	0
14	Profilaktyczny Bank Dobrych Praktyk	19	1	19
15	Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej	407	25	288
16	Zagrajmy razem	1	1	0
17	Wspólne kroki w cyberświecie	257	13	257
18	Iskra odporności	149	8	70
Razem		5 589	245	1 77

W zakresie prowadzenia działań edukacyjnych, przeciwdziałających zachowaniom ryzykownym - odpowiadającym za sięganie po substancje psychoaktywne 1 grudnia 2025 roku zorganizowana została przy współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną w Sosnowcu konferencja pn. **„Stop mitom, start wiedzy – HIV, AIDS w oczach młodych”**.

Uczestnikami panelu była przede wszystkim sosnowiecka młodzież oraz przedstawiciele instytucji realizujących zadania w tym obszarze. W sumie z wykładów i warsztatów skorzystało około 500 osób. Koszt przedsięwzięcia wyniósł 2 441,87 złotych.

Wspólnie ze Śląską Fundacją Błękitnego Krzyża z Bielska Białej przygotowane zostało dla przedstawicieli gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych województwa śląskiego spotkanie pt. „Aktywność gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii”. W trakcie eventu zaprezentowane były lokalne projekty edukacyjne oraz nastąpiła wymiana doświadczeń w przeciwdziałaniu problemom uzależnień. Na ten cel wydatkowano 2 400,00 złotych.

Za koordynację merytoryczną oraz finansową zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii odpowiadał Wydział Zdrowia. Wynagrodzenie 2 pracowników Wydziału odpowiedzialnych za ich realizację pokryte zostało ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi w łącznej wysokości 246 587,78 złotych.

Reasumując, na realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2025 roku przeznaczono kwotę 7 824 070,42 złotych, z tego wydatkowych zostało 5 594 316,43 złotych.

Podział środków, przedstawia załączona tabela.

Lp	Cel Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	Kwota w złotych
1	Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym od alkoholu	1 581 619,68
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową	2 205 943,31
3	Działania interwencyjne, w tym zmniejszanie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia rodzinnego	342 641,32
4	Działania profilaktyczne, w tym edukacja publiczna	1 217 524,34
5	Koordinacja i monitoring	246 587,78
Razem		5 594 316,43

W minionym roku największy udział środków wydatkowany został na zadania dedykowane osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia od alkoholu. Stanowiły one 39% wszystkich poniesionych kosztów. W ramach realizacji powyższego zadania sfinansowano między innymi: program Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Sosnowcu, funkcjonowanie grup socjoterapeutycznych w szkołach podstawowych oraz dwóch świetlic środowiskowych.

Kolejną grupą wydatków były działania adresowane do osób uzależnionych od alkoholu. Prawie 28% środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi przeznaczono na: programy wspierające stowarzyszenia abstynenckie w Sosnowcu, programy terapeutyczne, realizowane przez Sosnowiecki Szpital Miejski sp. z o.o. w restrukturyzacji, program edukacyjno – interwencyjny Izby Wyrzęźwień w Sosnowcu, czy program wdrażany w łaźni i ogrzewalni Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia w Sosnowcu.

Porównywalną wysokość środków, bo 22% wydano na przedsięwzięcia profilaktyczne o charakterze edukacyjnym. Były to przede wszystkim kampanie „Bliżej siebie” i „Ty Też Się Liczysz”, szkolenia dla

nauczycieli „Kids’ Skills – metoda „Dam radę!” oraz programy realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu. Podejmowane działania miały wymiar uniwersalny, kierowany do wszystkich mieszkańców Sosnowca, mający na celu zapobieganie rozpoczęciu działań niepożądanych i ryzykownych.